

Ungdomar och integritet 2011

Kairos Future/Datainspektionen

Datainspektionens rapport 2011:1

Ungdomar och integritet 2011

Datainspektionens rapport 2011:1

Skriven av Kairos Future för Datainspektionen i januari 2011

Författare: Peter Pernemalm och Mats Lindgren

INNEHÅLL

SAMMANFATTNING.....	3
BAKGRUND, SYFTE OCH METOD.....	4
NÅGRA VIKTIGA TRENDER	5
IT-ANVÄNDNING	8
DEN PRIVATA SFÄREN OCH FÖRTROENDE FÖR ANDRA .	10
NEGATIVA UPPLEVELSER PÅ NÄTET.....	16
KUNSKAP OCH UPPDATERING.....	18
SKILLNADER MELLAN GRUPPER	21
OM KAIROS FUTURE	23

SAMMANFATTNING

För fjärde gången undersöker Kairos Future på uppdrag av Datainspektionen ungdomars inställning till integritet i allmänhet och integritet på Internet i synnerhet.

Sist ungdomarnas inställning till integritet undersöktes, i början av år 2009, visade resultaten en klar tendens till att ungdomar har fått en mer negativ syn på övervakning i allmänhet. En trolig orsak till detta var 2008 års debatt kring FRA-lagen och IPRED-lagen.

Årets undersökning visar inget tydligt tecken på att ungas syn på olika former av övervakning i allmänhet blivit mer kritisk. Tvärtom är förändringarna när det gäller attityder till övervakning sedan den första studien år 2007 generellt små.

Några viktiga trender påverkar hur unga förhåller sig till integritet. Allt fler unga har tillgång till en egen dator. Detta leder till att föräldrarnas insyn i barnens liv på nätet minskar. Likaså ökar det personliga ansvaret för unga när det gäller frågor om vilken information man bör dela med sig. Ur ett integritetsperspektiv riskfyllt beteende, som att lägga upp videoklipp på sig själv på nätet, blir vanligare. Att kolla upp mer eller mindre bekanta blir vanligare och acceptansen för detta ökar. Samtidigt ökar även andelen unga som funderar på integritetsfrågor.

Internetcommunities blir fler och används allt mer bland unga. Vanligast är att unga använder Facebook, vilket de flesta unga gör. Det kontroversiella forumet Flashback attraherar en femtedel av ungdomarna.

Den mest privata informationen enligt unga är uppgifter om vem man är kär i, den personliga ekonomin och var man bor. Betydligt mindre känsligt anses politiska åsikter och religiös tro vara. Minst känsligt är uppgifter om var man går i skolan och vilken stad/vilket land man kommer ifrån. Polisen åtnjuter ett högre förtroende bland unga än både skolan och "vuxna i allmänhet", ett förtroende som dessutom ökar.

Den mest accepterade formen av övervakning är kameraövervakning, vilket unga tolererar i högre utsträckning än telefonavlyssning och övervakning på Internet. Unga tycks ha en pragmatisk inställning till övervakning. De flesta anser att övervakning är ok om det fungerar som metod för att förhindra grova brott och om den är allmän snarare än riktad mot enskilda individer.

Kränkningar har blivit något vanligare jämfört med förra årets undersökning och återgår till 2007 års nivå. Vanligaste kränkningen är fortfarande att någon skriver oschyssta saker på Internet. 23% anger att någon har sextrakterat dem på Internet. Hälften av Facebook-användarna har utsatts för en s.k. "facerape" – att någon kapar ditt Facebook-konto och skriver saker på Facebook i ditt namn.

Liksom vid de tidigare undersökningarna visar sig unga ha en tämligen hög kunskapsnivå om integritetsfrågor på nätet, men en lägre nivå när det handlar om integritet i andra sammanhang. Bestående skillnader mellan olika grupper av unga inom åldersgruppen är främst att tjejer är mer toleranta mot olika former av övervakning än killar.

Undersökningen är baserad på en webbenkät och har besvarats av ett urval av 522 ungdomar i åldern 15 till 18 år. Urvalet har samma fördelning som befolkningen i stort, med avseende på kön, region och ålder. Resultaten från årets studie har jämförts med samma åldersgrupp från de tidigare studierna.

BAKGRUND, SYFTE OCH METOD

BAKGRUND

I synnerhet unga lever en stor del av sitt liv på nätet. Ökningen av andelen ungdomar som är aktiva på olika communities de senaste åren är explosionsartad – nästan alla är idag medlemmar i Facebook eller någon annan community. Detta innebär att digitala spår i ännu högre utsträckning än tidigare lämnas som kanske inte alltid är tänkta att delas med andra. Att följa hur unga ser på denna verklighet är av stor vikt för att förstå hur de hanterar mer eller mindre privat information.

SYFTE

Det övergripande syftet med årets undersökning är att undersöka ungdomars inställning till integritet i allmänhet och integritet på Internet i synnerhet. Målen med studien är att:

- Undersöka ungdomars IT-användning ur ett integritetsperspektiv
- Undersöka vad ungdomar betraktar som privat information
- Undersöka ungdomars förtroende för polis, stat, företag, skola och vuxna
- Undersöka ungdomarnas inställning till övervakning och avlyssning
- Undersöka vilka negativa erfarenheter på nätet unga har
- Undersöka ungdomars kunskap kring integritet och Datainspektionens uppgifter
- Undersöka om det finns några betydande skillnader mellan grupper inom målgruppen
- Jämföra resultatet från årets studie med de tre tidigare studierna (2009, 2008 och 2007)

METOD OCH TILLVÄGAGÅNGSSÄTT

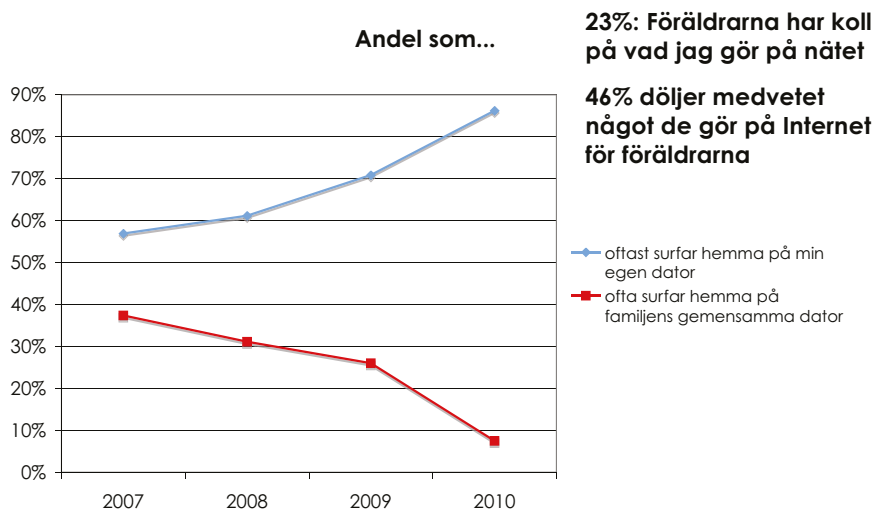
Denna undersökning är en kvantitativ studie som baseras på en webbenkät med 522 respondenter. Respondenterna utgör ett urval av svenska ungdomar mellan 15 och 18 år med samma fördelning som Sveriges befolkning i stort med avseende på kön, region och åldersfördelning inom åldersgruppen. Datainsamlingen genomfördes under december 2010.

Eftersom deltagande i undersökningen förutsätter att man har tillgång till Internet finns alltid en risk att man missar personer i målgruppen som inte är vana Internetanvändare. När det gäller svenska ungdomar torde denna effekt vara liten, då i princip alla i 15-18-årsåldern har tillgång till Internet.

NÅGRA VIKTIGA TRENDER

FLER OCH FLER SURFAR PÅ EGEN DATOR

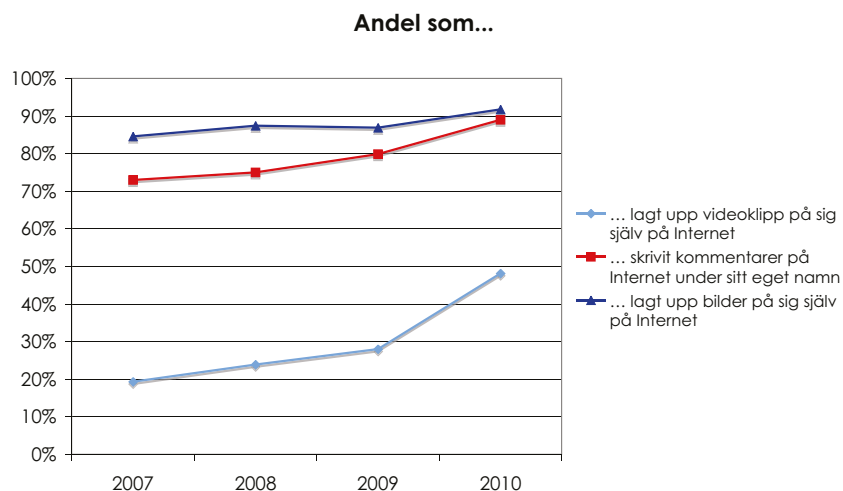

Figur 1. Trender i beteende gällande internetanvändning.

En drastisk förändring i ungas internetanvändning framkommer i figur 1 ovan. Andelen unga som oftast surfar från en egen dator (till skillnad från familjens gemensamma dator) har ökat markant de senaste åren. Detta innebär att föräldrar får svårare att få insyn i vad deras barn gör på nätet och ungas ansvar för sitt eget agerande på nätet ökar. Endast 23% av ungdomarna anger att deras föräldrar har koll på vad de gör på nätet, och 43% har medvetet dolt något för föräldrarna.

RISKFYLLT BETEENDE ÖKAR

Samtidigt, och möjligen som en följd av detta, blir det vanligare att unga lägger upp bilder, skriver kommentarer under eget namn och inte minst det senaste åren även lägger upp videoklipp på sig själva (se figur 2).

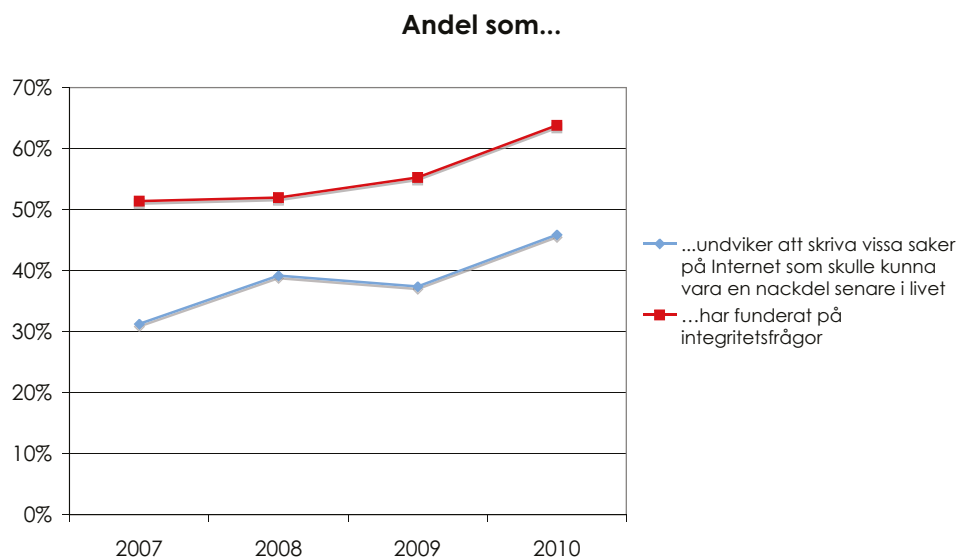

Figur 2. Riskfyllt beteende på Internet ökar.

Teknikutvecklingen och den ökade förekomsten av communities där man kan dela med sig information om sig själv är till stor glädje för många unga. Samtidigt får denna snabba utveckling stora konsekvenser för möjligheten att vara privat. Från den förra undersökningen har också andelen som någon gång ångrat att de har lagt ut information om sig själva på nätet ökat.

MEDVETENHETEN OM INTEGRITETSFRÅGOR ÖKAR

Figur 3. Medvetenheten kring integritetsfrågor ökar.

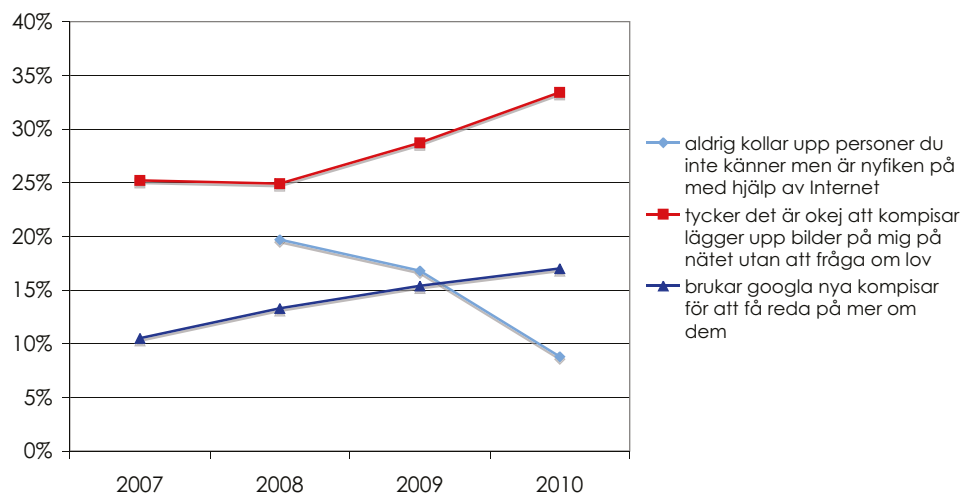
Med ett ökat ansvar och växande möjligheter att delge information om sig själv ökar också medvetenheten om integritetsfrågor. I den förra undersökningen ökade andelen som har funderat kring frågor om integritet och hantering av privat information, i mångt och mycket tack vare en pågående debatt om FRA och IPRED. Denna utveckling har i årets undersökning inte avtagit. Trots att FRA och IPRED har svalnat betydligt som politiska frågor har medvetenheten om integritetsfrågor fortsatt att öka.

”KOMPISKOLLEN” ÖKAR

Den växande medvetenheten om integritetsfrågor samspelar med en ökad tolerans för hur man hanterar information om andra människor. Att lägga upp bilder på andra uppfattas i allt större utsträckning som okej. Det är också tydligt att beteendet på Internet bland unga går i samma riktning. Det blir allt vanligare att man kollar upp mer eller mindre ytliga bekanta på Internet.

Andel som...

Figur 4. "Kompiskollen" ökar.

IT-ANVÄNDNING

FORTSATT HÖG IT-ANVÄNDNING

Trots en redan mycket hög nivå fortsätter IT-användningen att öka bland unga. Idag surfar i princip alla unga dagligen på Internet. Att skicka SMS blir också vanligare, men att chatta är något som unga i allt mindre utsträckning ägnar sig åt, om man ser till utvecklingen sedan 2007.

IT-aktivitet	Dagliga utövare	Förändring 2009-2010
Surfa på Internet	93%	+11%
Besöka Facebook	76%	-
Skicka SMS	74%	+8%
Chatta	55%	-1%
Skicka E-mall	15%	+/-0%
Laddar ner appar	12%	-
Twitterar eller läser tweets	9%	-
Köpa saker på nätet	2%	+1%

Figur 5. Andel som använder IT på olika sätt dagligen.

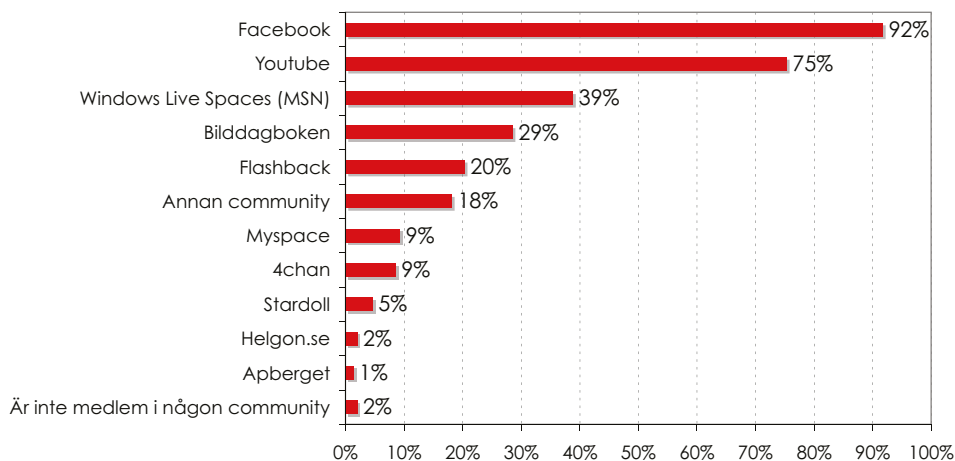
Få unga mailar dagligen. Anmärkningsvärt är att det är lika vanligt att ladda ner appar som att skicka e-mail varje dag. Twitter används fortfarande bara i begränsad utsträckning och ytterst få köper saker på nätet dagligen.

FACEBOOK ÖVERLÄGSET VANLIGASTE COMMUNITY

Den utveckling som kanske mest påverkar ungas förhållande till integritet är utbredningen av olika typer av communities på nätet. figur 6 nedan visar vilka communities som flest är medlem i eller besöker en gång per vecka eller oftare.

Vilka communities är du medlem i/besöker du 1 gång i veckan eller oftare?

Figur 6. Andel unga som är medlemmar i eller besöker olika communities en gång i veckan eller oftare.

Överlägset populärast bland communities är Facebook som också ökat kraftigt i popularitet sedan förra årets studie. Fler unga var förut medlemmar i Bilddagboken än Facebook, men här har skett ett tronskifte.

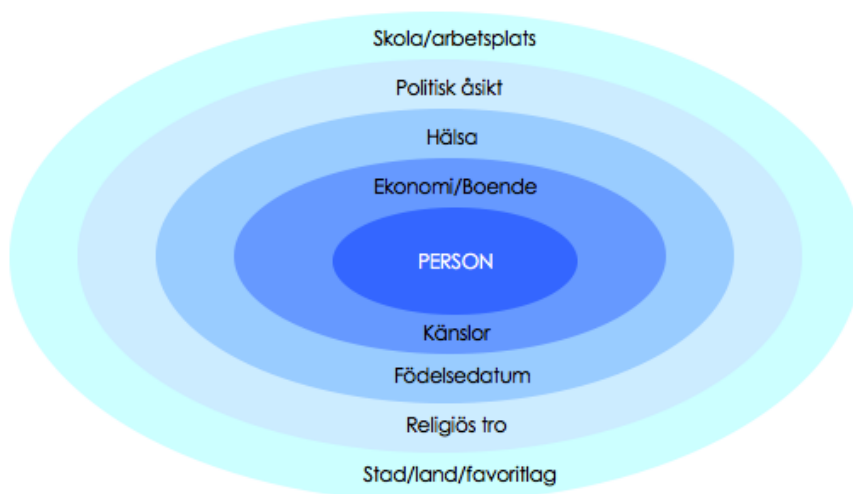
1 av 5 unga besöker det kontroversiella forumet *Flashback* ofta, ett forum med 18-årsgräns för aktiva användare och med innehåll som många föräldrar sannolikt inte vill att deras barn ska ta del av. Trots den formella åldersgränsen är det fritt fram för vem som helst att registrera sig som användare. Övriga communities som många nämner under kategorin "annan community" är Habbo, Deviantart, Hamsterpaj och Blogg.se.

DEN PRIVATA SFÄREN OCH FÖRTROENDE FÖR ANDRA

SYNEN PÅ KÄNSLIG INFORMATION ÄR STABIL

Medan föregående avsnitt visade att betydande beteende- och attitydförändringar har skett över tid är synen på vad som är känslig information bland unga tämligen stabil.

Figur 7. Den privata sfären för ungdomar 2010. De känsligaste frågorna är placerade längst in.

De uppgifter som bedöms vara mest privata är vem man är kär i och den ekonomiska situationen, men i ökad utsträckning även var man bor. Denna information kan ungefär en tredjedel av ungdomarna tänka sig att lämna ut till någon annan. Uppgifter om hälsa, födelsedatum och politisk tillhörighet kan ungefär hälften tänka sig att dela med sig av. Favoritlaget, den religiösa tron och var man går i skolan/arbetar kan en stor majoritet tänka sig att uppge för någon annan, liksom vilken stad eller vilket land man kommer ifrån.

FORTSATT ÖKANDE FÖRTROENDE FÖR POLISEN

När vi i den förra undersökningen jämförde ungdomarnas förtroende för olika myndigheter och auktoriteter fann vi att det är polisen som man har störst förtroende för. Detta gäller alljämt, och dessutom har förtroendet för polisen succesivt ökat bland unga sedan 2007. Hela 60% uppger att de har stort förtroende för polisen, jämfört med 46% för skolan och "vuxna i allmänhet". 39% har stort förtroende för staten och lägst förtroende har ungdomarna för privata

företag, som endast en av tre ungdomar har stort förtroende för.

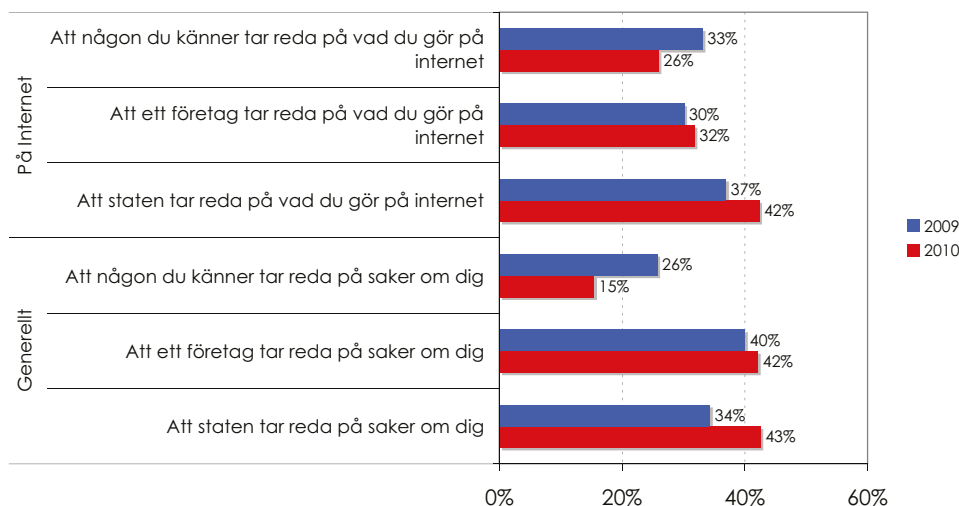

Figur 7. Förtroendesfären för unga 2010. De man har högst förtroende för placeras längst in.

HELLRE NYFIKNA BEKANTA ÄN NYFIKEN STAT

"Kompiskollandet" har som vi sett successivt ökat och med den toleransen för detta.

Vad är värst?

Figur 9. Vad är värst? Andel som anger någon man känner, företag och staten. Respondenterna måste här välja endast ett alternativ.

Årets undersökning visar att andelen som tycker att det värsta är om någon *man känner* tar reda på saker om vad man gör minskat till förmån för om staten eller företag gör så. Snarare än att unga blivit mer fientliga mot att stat och företag tar reda på saker är det förmodligen ett uttryck för en ökad acceptans för "kompiskoll" via bl. a sociala nätverk.

INSTÄLLNING TILL ÖVERVAKNING OCH AVLYSSNING

UNGA ÄR FORTSATT POSITIVA TILL ÖVERVAKNING OCH AVLYSSNING

De tidigare studierna om ungas inställning till övervakning och avlyssning av olika slag har visat att en klar majoritet av Sveriges ungdomar är positiva till olika former av övervakning och avlyssning (hädanefter endast refererad som övervakning). Detta gäller även i årets studie.

Mest positiv är de unga till övervakning om det kan förhindra allvarlig brottslighet (se figur 10 nedan). Förra undersökningen visade att acceptansen för många typer av övervakning minskat, men trender på lite längre sikt är svåra att urskilja. Snarare är acceptansen bland unga för olika typer av övervakning tämligen hög och konstant.

Typ av övervakning	Acceptans	Förändring 2007-2010
Kameraövervakning om det förhindrar grov brottslighet	85%	+3%
Kameraövervakning om det förhindrar terrordåd	82%	-1%
Spara uppgifter om Internetsurfning om det avslöjar pedofiler	77%	-2%
Avlyssning av telefoner om det förhindrar terrordåd	77%	+4%
Spara uppgifter om Internetsurfning om det förhindrar terrordåd	74%	-2%

Figur 10. De mest accepterade formerna av övervakning och förändringen i procentenheter sedan 2007.

Även om acceptansen för övervakning i syfte att förhindra brott är utbredd är det få som tycker den ska användas för att stoppa överträdelser av mer bagatellartad natur. Därtill är toleransen för övervakning låg om det inte finns något tydligt (brottsförhindrande) syfte alls. Exempelvis anser väldigt få unga att företag ska få spara uppgifter om Internetsurfning för att de lättare ska få veta vad kunder vill ha (se figur 11 nedan).

Typ av övervakning	Acceptans	Förändring 2007-2010
Kameraövervakning om det innebär att jag kan se att kompisar är på ungdomsgård	8%	-2%
Kameraövervakning om det leder till att folk städar efter sig i tvättstugan	14%	-3%
Butiker sparar information om vad kunder handlar om det innebär att försäkringsbolag kan informeras om vilka som är rökare	14%	-3%
Polisen övervakar Internetsurfning för att se om jag går in på olagliga sidor	15%	-4%
Spara uppgifter om Internetsurfning om det hjälper företag att ta reda på vad en kund vill ha	19%	-2%

Figur 11. De minst accepterade formerna av övervakning och förändringen i procentenheter sedan 2007.

KAMERAÖVERVAKNING ÄR MEST ACCEPTERAT

Jämför man kameraövervakning, telefonavlyssning och sparandet av uppgifter om Internetsurfning kan vi konstatera att kameraövervakning fortfarande är den mest accepterade formen av övervakning. 72% tycker att kameraövervakning är ok om den får människor att känna sig tryggare, vilket visar att unga värderar känslan av trygghet långt högre än friheten från övervakning av kameror. Kameraövervakning är dessutom ok om syftet är att förhindra både grova brott och mindre allvarliga brott som exempelvis klotter och snatteri.

Figur 12. Kameraövervakning är den mest accepterade formen av övervakning.

Kameraövervakning är helt okej på allmänna torg, i kollektivtrafiken och definitivt i butiker. Hälften tycker det okej med kameraövervakning på restauranger, men däremot vill man inte ha övervakningskameror i klassrum och i uppehållsrum i skolan, inte heller i simhallar. Andelen som tycker det är acceptabelt med övervakning på olika platser i skolan har dessutom minskat sedan 2009.

TELEFONAVLYSSNING FÖR HÖGT PRIS FÖR ÖKAD TRYGGHET

En överväldigande majoritet av unga anser att kameraövervakning är ett pris värt att betala för känslan av ökad trygghet, men detta gäller inte för telefonavlyssning. Det är heller inte en metod som en majoritet av unga ställer sig bakom när det gäller att förhindra mindre allvarliga brott. Däremot är det ungefär lika många som tycker att telefonavlyssning är ok om det förhindrar de grävsta brotten som de som anser att kameraövervakning är ok.

INTERNETÖVERVAKNING IMPOPULÄRT MEN TOLERANSNIVÅN KONSTANT

Lika impopulär eller i vissa avseenden än mindre populärt än telefonavlyssning är övervakning på nätet. 2009 sjönk andelen unga som anser att det är ok att uppgifter om Internetsurfning sparas, men årets undersökning visar på en tillbakagång till "normalläget". Det finns alltså inga belägg för att debatterna kring FRA och IPRED skulle ha lett till en långvarig förändring kring synen på övervakning på nätet. Tvärtom anser unga (63%) t.o.m att det är ok att deras internetleverantör censurerar sidor med olagligt innehåll.

Figur 13. Internetövervakning är en mindre accepterad form av övervakning.

EN PRAGMATISK INSTÄLLNING TILL ÖVERVAKNING

Den samlade bilden av ungas inställning till olika former av övervakning är *pragmatisk* och *stabil över tid*. Övervakning ses inte som något positivt i sig, men som något nödvändigt främst för att förhindra grövre brottslighet. Tre huvudsakliga faktorer tycks ligga bakom en positiv inställning till övervakning:

- Man har tilltro till att **metoderna för övervakning fungerar**, att grov brottslighet förhindras av dessa åtgärder
- Övervakningen är **allmän och inte riktad mot enskilda individer**. Övervakning på allmänna torg är exempelvis mer ok än telefonavlyssning
- **Mänskliga övervakare, till exempel poliser och vakter är mer ok än automatiserad övervakning**, som exempelvis övervakning av surfande på Internet. Den fysiska närheten till en person är att föredra framför en anonym internetövervakare.

NEGATIVA UPPLEVELSER PÅ NÄTET

MÅNGA HAR UPPLEVT KRÄNKNINGAR PÅ NÄTET

De tidigare undersökningarna visade att färre unga upplever olika former av kränkningar på nätet. Årets undersökning tyder på att andelen som upplever kränkningar på nätet återgår till 2007 års nivå.

De vanligaste kränkningarna är (se figur 14 nedan) att någon ljuger eller skriver oschyssta saker om varandra på Internet eller skickar elaka SMS.

Typ av negativ erfarenhet	Andel drabbade	Förändring 2007-2010
Någon har skrivit oschyssta saker om dig på Internet	56%	+1%
Någon har ljugit om dig på Internet	54%	+1%
Någon har skickat ett SMS till dig för att vara oschysst	42%	+17%
Någon har lagt ut bilder på dig på Internet mot din vilja	37%	+7%
Någon har sextrakasserat dig på Internet	23%	-2%
Någon annan har uppgett sig vara du på Internet	22%	-5%

Figur 14. Andel unga med olika negativa erfarenheter på nätet och förändringen i procentenheter sedan 2007.

Anmärkningsvärt är den stora ökningen av personer som fått elaka SMS på bara några års tid. Utvecklingen är i själva verket mycket väntad och förmodligen helt teknikstyrd. Sedan 2007 har andelen unga som skickar SMS dagligen ökat från 40% till 74%. Allt annat än en ökning av även de elaka SMS:en hade varit förvånande. På samma sätt är ökningen av andelen som upptäckt att bilder på sig själva har lagts upp av andra väntad. Givet den snabba ökningen av andelen unga som är aktiva på diverse communities är det snarare förvånande att förändringen inte är större.

HÄLFTEN HAR BLIVIT UTSATTA FÖR EN "FACERAPE"

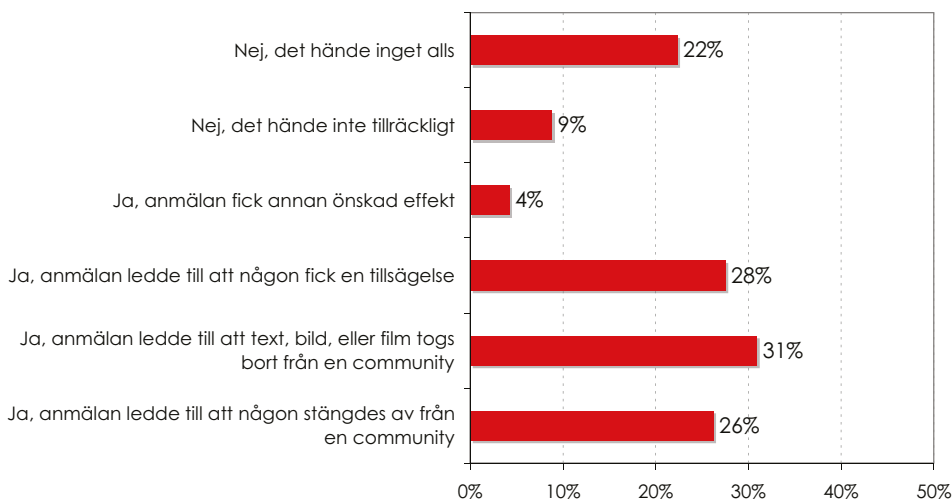
Nära hälften av de som använder Facebook (vilket väldigt många gör) har blivit utsatt för en s.k. "facerape". Detta innebär att Facebook-kontot kapas av någon annan som skriver roliga/taskiga saker. En facerape kan tyckas harmlös och många tycker säkert att det mest är en kul grej, men de som har utsatts för detta har också i högre utsträckning använt klagomålsfunktioner på communities. Detta tyder på att många upplever en facerape som kränkande.

FUNGERAR DET ATT KLAGA?

En betydande andel (42%) har använt någon form av klagomålsfunktion för att anmäla något som en annan användare har gjort på en community. De vanligaste anledningarna till att man gör en anmälan är att någon har skrivit något oschysst, att någon lade ut film eller bild på en annan person utan tillåtelse, samt att reklam/spam från företag har förekommit. Det är inte heller helt ovanligt att personer anmäler på grund av sextrakasserier eller rasistiska påhopp. Kan då klagomålsfunktionen förhindra dessa överträdelser?

Fungerade det att använda klagomålsfunktionen?

Figur 15. Andel som anser att klagomålsfunktionen fungerar eller ej fungerar. Fler svarsalternativ kan väljas, varför staplarna inte summerar till 100%.

I relativt hög utsträckning får faktiskt klagomålsfunktionen önskvärd effekt (se figur 15 ovan). I den förra studien var andelen som anser att inget hände dock mindre, men samtidigt var frågan något annorlunda formulerad. I huvudsak är klagomålsfunktioner alltså något som ger önskvärd effekt, även om funktionen inte alltid håller måttet.

KUNSKAP OCH UPPDATERING

HÖG KUNSKAPSNIVÅ OM INTEGRITET PÅ NÄTET

Medvetenheten om den personliga integriteten, i synnerhet på nätet, har alltså ökat stadigt över tid. Men hur är det med *kunskapen* kring integritetsfrågor?

De allra flesta unga har goda kunskaper om integritetsfrågor på nätet. Alla är medvetna om att andra kan kopiera bilder man lagt ut på nätet, att man inte får lägga ut nakenbilder på andra utan att fråga om lov, att varje dator har ett IP-nummer som går att identifiera, samt att den information man delar med sig på nätet stannar där. En klar majoritet vet om att Facebook äger bilderna man lägger upp där.

Liksom vid de tidigare undersökningarna är kunskapsnivån lägre när det handlar om integritetsfrågor IRL. De flesta vet inte om att en butiksägare får sätta upp en kamera i butiken utan tillstånd, och en minskande andel är medvetna om att de har rätt att ta reda på någon annans personnummer.

Gällande Datainspektionens verksamhet vet de flesta unga att Datainspektionens uppgift är att informera om risker på nätet. En minskande andel (44%) är medvetna om att Datainspektionen även kan hjälpa personer som blivit kränkta på nätet. Hälften tror att Datainspektionen kontrollerar spam och varnar för nya datavirus.

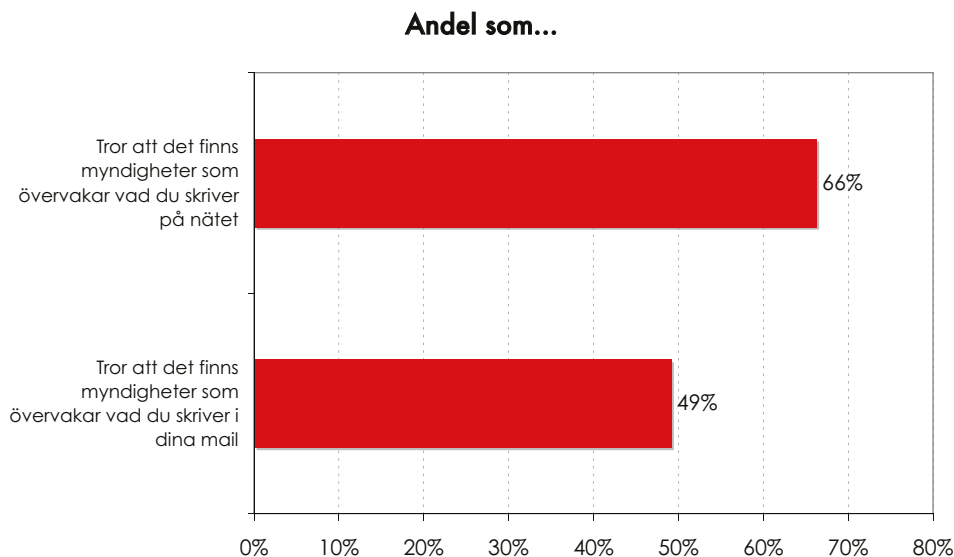
Fakta	Kunskaps-nivå	Förändring 2007-2010
Andra kan kopiera bilder som du lagt ut på Internet	97%	+2%
Du har inte rätt att lägga ut en nakenbild på en kompis på Internet utan att fråga om lov	94%	+1%
Varje dator har ett nummer som går att identifiera när du surfar	92%	+/-0%
Datainspektionen informerar om risker på Internet	69%	+6%
Datainspektionen hjälper personer som blivit kränkta på nätet	44%	-13%
Du har rätt att ta reda på någon annans personnummer	39%	-6%
En butiksägare har rätt att sätta upp en kamera i butiken utan tillstånd	23%	+4%

Figur 16. Ungdomar har goda kunskaper om Integritet på Internet, men sämre kunskaper om integritet "In Real Life".

MÅNGA TROR ATT DE ÄR ÖVERVAKADE AV MYNDIGHETER

En majoritet av unga (66%) tror att det finns myndigheter som övervakar vad de skriver på nätet och hälften (49%) tror att det finns myndigheter som övervakar vad de skriver i sina mail. Detta är höga siffror, och i kombination med den relativt sett låga acceptansen för Internetövervakning är det inte märkligt att rörelser som piratpartiet har uppstått. Snarare vittnar ett inte överdrivet starkt engagemang om att många unga har förlikat sig med tanken att vara övervakade.

Figur 17. Andel som tror att det finns myndigheter som övervakar vad de skriver på nätet och i mail.

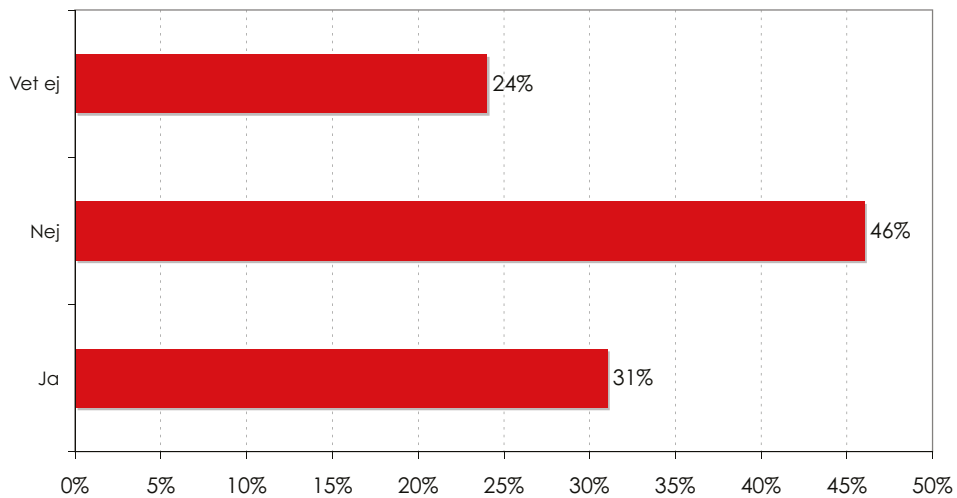
EFTER FRA: TRAFIKDATALAGRINGSDIREKTIVET

Trots debatterna kring FRA och IPRED kan vi konstatera att ungas attityder kring övervakning inte förändrats nämnvärt på längre sikt. Emellertid kvarstår det faktum att hälften av ungdomarna har funderat mer på integritetsfrågor på grund av FRA-debatten. Något fler än vid förra undersökningen (11%) anger att de har slutat fildela på grund av IPRED, vilket även kan vara en effekt av utvecklingen för streamingtjänster som Spotify.

Det nya trafikdatalagringsdirektivet har inte alls vållat en debatt motsvarande FRA och IPRED. Följaktligen är det en hög andel unga som inte kan ta ställning till om telefon, mobil- och internetoperatörerna i framtiden ska spara uppgifter om telefonsamtal, sms, mail och när man kopplar upp sig mot Internet.

Tycker du att det nya trafikdatalagringsdirektivet är bra?*

Figur 18. Inställningen till det nya trafikdatalagringsdirektivet. *Respondenterna har fått en kortare beskrivning av direktivet.

Bland dem som faktiskt kan ta ställning är det fler som tycker att det *inte* är bra att dessa uppgifter ska sparas jämfört med hur många som tycker att det är en bra idé.

SKILLNADER MELLAN GRUPPER

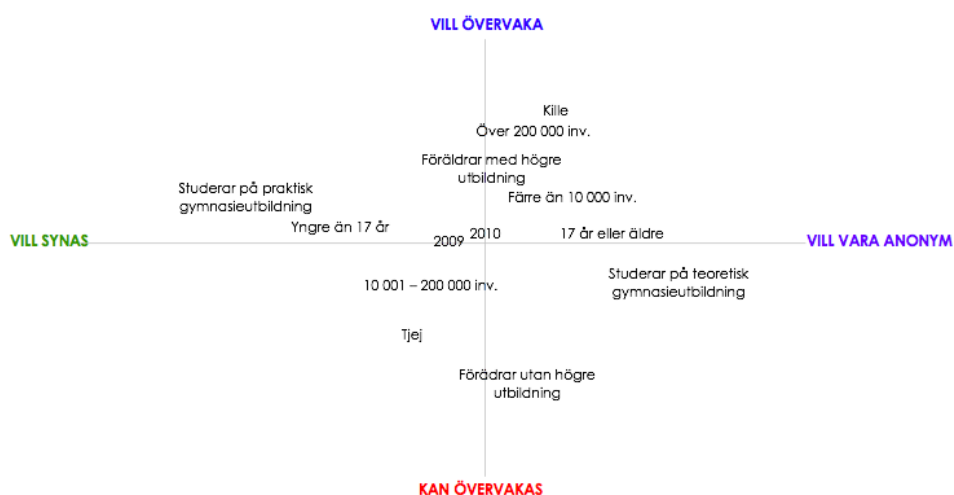
VÄRDERINGSKARTAN VISAR VAR GRUPPERNA STÅR

För att åskådliggöra vad som skiljer de olika grupperna åt använder vi en värderingskarta (se figur 19). Värderingskartan visar de grundläggande dimensionerna i attityder kring övervakning och baseras på en multidimensionell skalning (MDS) av skalfrågor.

Figur 19. Värderingskarta för attityder kring övervakning

I kartans västra dimension finner vi personer som gärna vill synas och som inte har något emot att använda sitt riktiga namn på Internet. I öster däremot vill personerna vara anonyma. I norr vill man gärna spionera lite på andra genom att googla dem eller dylikt. I söder har man en accepterande inställning till att bli övervakad. Kartan visar att det finns en motsättning mellan att vilja synas och att vilja vara anonym (Väster – Öster), samt att gärna "spionera" på andra och acceptera att bli övervakad (Norr – Söder).

Figur 20. Grupperingarna och deras position i värderingskartan.

Om vi sedan placerar ut grupperingarna som nämndes i föregående stycke i kartan får vi placeringar enligt figur 20.

Liksom vid de tidigare undersökningarna är det en tydlig skillnad mellan killar och tjejers inställning till integritet. Tjejer tycker övervakning är mer okej och tycker det är något mindre viktigt att vara anonym. Till skillnad från den förra undersökningen är de yngsta också de som vill synas i högst utsträckning, medan personer som är 17 eller äldre fäster större vikt vid att vara anonyma. Unga som studerar på teoretisk gymnasieutbildning vill i högre utsträckning vara anonyma medan unga med högutbildade föräldrar är mindre toleranta mot att övervakas.

VART ÄR VI PÅ VÄG?

I rapporten *Unga och integritet 2009* fördes ett resonemang kring vart den attitydsmässiga utvecklingen kan tänkas vara på väg, tendensen såg då ut att peka mot nordväst i kartan. Skillnaden sedan 2009 års studie är emellertid mycket liten, vilket figur 20 ovan visar. Slutsatsen är att stabilitet präglar dessa attityder i allmänhet, men att unga ständigt ställs inför nya kommunikationsmöjligheter, vilket utmanar deras förmåga att bedöma vilken information de bör ta del och dela med sig av.

OM KAIROS FUTURE

Kairos Future hjälper företag och organisationer att förstå och forma framtiden, genom:

- Forskningsbaserad omvärlds- och framtidsanalys
- Framtidsbaserad affärsutveckling och innovation
- Genomförande av strategier

Vi kombinerar tankesmedjans och forskningsföretagets förmåga att generera nya insikter och idéer med konsultföretagets fokus på vad som fungerar i praktiken. Vårt arbete bygger på egen kunskapsutveckling samt egenutvecklade och väl beprövade metoder för analys, strategiutveckling och förändringsarbete.

För mer information, besök vår hemsida www.kairosfuture.com eller kontakta oss:

KAIROS FUTURE

BOX 804

(BESÖKSADRESS: VASAGATAN 40)

101 36 STOCKHOLM

TEL: 08-545 225 00

FAX: 08-545 225 01

E-POST: INFO@KAIROSFUTURE.COM

HEMSIDA: WWW.KAIROSFUTURE.COM/SV

Datainspektionen

Datainspektionen är en myndighet som arbetar för att behandlingen av personuppgifter i samhället inte ska medföra otillbörliga intrång i enskilda människors personliga integritet. Ansvarsområdet omfattar framförallt personuppgiftslagen, inkassolagen och kreditupplysningslagen. Datainspektionen gör inspektioner och hanterar klagomål från enskilda medborgare samt tar fram vägledningar och ger synpunkter på utredningar och lagförslag. Datainspektionen har också en omfattande informationsverksamhet, vi utbildar, svarar på frågor och ger stöd till personuppgiftsombud.

Om du behöver mer information

På Datainspektionens webbplats www.datainspektionen.se kan du läsa mer om integritetsfrågor och ladda ner eller beställa informationsmaterial. Där kan du också beställa en prenumeration på Datainspektionens tidning Integritet i fokus och vårt nyhetsbrev.

Kontakta Datainspektionen

E-post: datainspektionen@datainspektionen.se Webb: www.datainspektionen.se
Tfn 08-657 61 00. Postadress: Datainspektionen, Box 8114, 104 20 Stockholm.